EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 21.2.2023.
COM(2023) 103 final

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Zajednička ribarstvena politika danas i sutra: Pakt za ribarstvo za održivo, inovativno, na znanosti utemeljeno i uključivo upravljanje ribarstvom

{SWD(2023) 103 final}

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Zajednička ribarstvena politika danas i sutra: Pakt za ribarstvo za održivo, inovativno, na znanosti utemeljeno i uključivo upravljanje ribarstvom

1. UVOD

Cilj je zajedničke ribarstvene politike (ZRP) osigurati dugoročnu održivost ribarstva i akvakulture, dostupnost opskrbe hranom i primjeren životni standard za zajednice koje se bave ribarstvom i akvakulturom. To uključuje sve sudionike u cijelom lancu vrijednosti, da bi se očuvala socioekonomska struktura obalnih zajednica.

Kombiniranjem ciljeva okolišne, socijalne i gospodarske održivosti ZRP je bio preteča europskog zelenog plana[1] i s njim povezanih strategija[2]. S druge strane, europskim zelenim planom pristup ZRP-a je ojačan, naglašavanjem trostrukog doprinosa ribarstva i akvakulture gospodarstvu i zapošljavanju u obalnim regijama, sigurnosti opskrbe hranom u EU-u i zaštiti morskog okoliša.

Danas se naša mora, i njihova bogata bioraznolikost o kojoj ovisi socioekonomsko tkivo, suočavaju s brojnim složenim izazovima. Suočavaju se s učincima pomorskih aktivnosti, onečišćenja (npr. akumulacija hranjivih tvari i kontaminanata, morski otpad, uključujući plastiku i mikroplastiku, podvodna buka itd.) i klimatskih promjena (kao što je širenje neautohtonih vrsta). Zajednička ribarstvena politika i sektor ribarstva moraju odigrati svoju ulogu, ali ne mogu sami odgovoriti na te izazove. Jednako je bitno uhvatiti se u koštac s učincima drugih ljudskih aktivnosti osim ribarstva na morski okoliš i olakšati obnovu zdravih oceana, o kojima ovise ribari i obalne zajednice u EU-u.

Za to je potreban integrirani pristup koji je usklađen s drugim područjima politika, kao što su politika zaštite okoliša, poljoprivredna i energetska politika. U tom je pogledu od ključne važnosti provedba svih dijelova europskog zelenog plana, a posebno akcijskog plana za postizanje nulte stope onečišćenja[3]. Na primjer, u Baltičkom moru eutrofikacija i onečišćenje imaju ozbiljne posljedice za održivost morskog okoliša, uključujući riblje stokove. Očito je da mjere upravljanja ribarstvom same nisu dovoljne za poboljšanje stanja. Dionici iz različitih područja politika stoga udružuju snage kako bi odgovorili na zajedničke izazove, što je vidljivo iz potpisivanja „Deklaracije o našem Baltiku”[4]. Negativni učinci onečišćenja na morski okoliš osobito su zabrinjavajući na Sredozemnom i Crnom moru. U vezi s tim Opća komisija za ribarstvo Sredozemlja (engl. „General Fisheries Commission for the

---

1 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Europski zeleni plan”, COM(2019) 640 final.

2 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Strategija „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav, COM(2020) 381 i Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. Vraćanje prirode u naše živote, COM(2020) 380

3 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Put prema zdravom planetu za sve – Akcijski plan EU-a: „Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla” (COM(2021) 400 final).

4 https://commission.europa.eu/system/files/2020-09/ministerial_declaration_our_baltic_conference.pdf

Mediterranean", GFCM) izradit će regionalnu strategiju prilagodbe radi nošenja s mogućim učincima onečišćenja, uključujući onečišćenje plastikom, podvodnu buku, ostavljene, izgubljene ili na drugi način odbačene ribolovne alate te hranjive tvari i kontaminante.

Svrha je ove Komunikacije izvijestiti o funkcioniranju ZRP-a, kako je predviđeno člankom 49. Uredbe o ZRP-u, te utvrditi viziju i put prema održivom i otpornom ribarstvu budućnosti. Njome se dopunjuje akcijski plan za zaštitu i obnovu morskih ekosustava za održivo i otporno ribarstvo[5] (dalje u tekstu „akcijski plan za mora") i Komunikacija o energetskoj tranziciji sektora ribarstva i akvakulture EU-a[6] (dalje u tekstu „inicijativa za energetsku tranziciju"), u kojima se određuju prioriteti i utvrđuju konkretne mjere potrebne za pronalaženje odgovora na specifične izazove u području ribarstva, okoliša i klime. Osim toga, ciljano izvješće sadržava sveobuhvatnu procjenu zajedničke organizacije tržišta (ZOT)[7].

Ovu bi Komunikaciju trebalo čitati zajedno s pratećim radnim dokumentom službi Komisije, koji pruža detaljniji uvid u trenutačno stanje provedbe ZRP-a na temelju opsežnog postupka savjetovanja provedenog od prosinca 2021., raznih studija, rezolucija Europskog parlamenta i doprinosa Vijeća i država članica.

2. JAČANJE POLOŽAJA GRAĐANA U ZAJEDNICAMA KOJE SE BAVE RIBARSTVOM I AKVAKULTUROM

Ribarstvo i akvakultura tradicionalna su zanimanja duboko ukorijenjena u europskoj kulturnoj baštini. Prema Godišnjem gospodarskom izvješću o ribarskoj floti EU-a za 2020.[8]u komercijalnom ribolovu u EU-u bilo je zaposleno više od 124 630 ribara, što odgovara 82 272 ekvivalenata punog radnog vremena (EPRV). Prema najnovijem gospodarskom izvješću o akvakulturi u EU-u procjenjuje se da je 2018. u sektoru akvakulture EU-a bilo zaposleno 69 000 osoba što odgovara 39 000 ekvivalenta punog radnog vremena[9]. I ribarstvo i akvakultura pridonose opskrbi širokim asortimanom prehrambenih proizvoda i pružaju mogućnosti zapošljavanja u mnogim obalnim zajednicama. Stoga bi posebnu pozornost trebalo posvetiti socijalnoj dimenziji te politike.

U strategiji „od polja do stola" priznata je snažna veza između zdravlja ljudi, zdravlja društava i zdravlja planeta kao i da je osiguravanje održivih izvora prihoda za primarne proizvođače od ključne važnosti za uspješan prelazak na održivi prehrambeni sustav u EU-u.

---

5 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan EU-a: Zaštita i obnova morskih ekosustava za održivo i otporno ribarstvo, COM(2023) 102

6 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o energetskoj tranziciji u sektoru ribarstva i akvakulture, COM(2023) 100

7 Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću – Provedba Uredbe o ZOT-u, COM(2023) 101.

8 European Commission, Joint Research Centre, Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries, *The 2022 annual economic report on the EU fishing fleet (STECF 22-06)*, Virtanen, J.(editor), Guillen, J.(editor), Prellezo, R.(editor), Sabatella, E.(editor), Publications Office of the European Union, 2022 (Europska komisija, Zajednički istraživački centar, Znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo, „Godišnje gospodarsko izvješće za 2022. o ribarskoj floti EU-a" (STECF 22 – 06), Virtanen, J. (urdnik), Guillen, J. (urednik), Prellezo, R.(urednik), Sabatella, E. (urednik), Ured za publikacije Europske unije, 2022.).

9 Europska komisija, Znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo (engl. „Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries", STECF) – Sektor akvakulture EU-a – Gospodarsko izvješće za 2020. (STECF-20 – 12). EUR 28359 EN, Ured za publikacije Europske unije, Luksemburg, 2021.

Stoga osiguravanje održivih radnih mjesta za ribare i proizvođače u akvakulturi te za sve one koji su uključeni u lanac vrijednosti ovisi o održivoj upotrebi vodenih resursa. Potrebna je integrirana analiza socijalne dimenzije ribarstva u EU-u kako bi kreatori politika pri predlaganju mjera očuvanja u upravljanju ribarstvom mogli učinkovitije uzeti u obzir podatke o zapošljavanju, zastupljenosti spolova, strukovnom osposobljavanju te o ovisnosti ljudi o ribolovnim aktivnostima.

Generacijska obnova od ključne je važnosti ako želimo osigurati održivu budućnost sektorâ ribarstva, akvakulture i prerade te obalnih zajednica u EU-u. Međutim, to se može ostvariti samo ljudi taj sektor budu smatrali privlačnim, ako se teški radni uvjeti poboljšaju s pomoću inovacija, ako se bioraznolikost, čistoća i zdravlje morskog okoliša održava te ako društvo cijeni ribare i proizvođače u akvakulturi, njihovu profesionalnost i usluge koje pružaju. Ribarstvo moramo promicati kao atraktivano zanimanje, a ribare kao „upravitelje mora”. Trebalo bi naglašavati i prednosti života na otvorenom te prilike za inovativne radne aranžmane, primjerice povezivanje proizvodnje s izravnom prodajom ili turizmom. Slično tome, od ključne je važnosti osnažiti i priznati vitalnu ulogu žena u cijelom vrijednosnom lancu morskih prehrambenih proizvoda EU-a, od stvaranja vrijednosti i otvaranja radnih mjesta do održive upotrebe i očuvanja vodenih resursa.

ZRP pruža alate koji mogu pomoći u povećanju privlačnosti ribarstva i akvakulture kao zanimanja. Na primjer, održivim upravljanjem ribarstvom osigurava se dugoročna dostupnost zdravih ribljih stokova, što je preduvjet za stabilnost poslovanja. ZRP također daje istaknutu ulogu organizacijama proizvođača, omogućujući njima i njihovim članovima da razvijaju mjere prilagođene potrebama i jačaju položaj gospodarskih subjekata u cjelokupnom vrijednosnom lancu. Osim toga, razmatranje socioekonomskih učinaka u odlukama o upravljanju omogućuje primjeren životni standard onima koji ovise o ribolovnim aktivnostima. Proračun EU-a, posebno Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA)[10] i lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (engl. „community-led local development”, CLLD), pružaju znatnu financijsku potporu[11] za poboljšanje sigurnosti i radnih uvjeta, razvoj vještina, razmjenu znanja i povećanje otpornosti sektora općenito.

Druge politike EU-a imaju ulogu u održavanju privlačnosti sektora, a time i osiguravanju prosperitetne budućnosti za zajednice koje se bave ribarstvom i akvakulturom u Europi. I izvan ZRP-a zakonodavstvo EU-a slijedi ambiciozne međunarodne standarde u pogledu sigurnosti i radnih uvjeta u sektoru ribarstva, uključujući osposobljavanje ribarskih posada[12], napore za iskorjenjivanje modernog ropstva, nezakonitog, nereguliranog i neprijavljenog (NNN) ribolova te promicanje razvoja socijalnih standarda diljem svijeta. Ti napori potiču međunarodnu suradnju[13] i pridonose jednakim uvjetima za sve na globalnoj razini i poštenom

[10] Uredba (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i izmjeni Uredbe (EU) 2017/1004.

[11] 10 % ukupnih podijeljenih sredstava EFPRA-e

[12] Doneseno u okviru Međunarodne organizacije rada (ILO) ili Međunarodne pomorske organizacije (IMO), primjerice na temelju Konvencije o standardima izobrazbe, izdavanju svjedodžbi i držanju straže za osoblje na ribarskim plovilima (Konvencija STCW-F).

[13] Sudjelovanje EU-a ključno je u okviru Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) te Ujedinjenih naroda i njihovih specijaliziranih agencija, uključujući Organizaciju za hranu i poljoprivredu (FAO); u upravljanje ambicioznim donošenjem odluka u okviru regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom (engl. „regional fisheries management organisations”, RFMOs) te na regionalnoj međunarodnoj razini u sjeveroistočnom Atlantiku; kao i na bilateralnoj razini u okviru sporazumâ o partnerstvu u održivom

tržišnom natjecanju sa zemljama izvan EU-a. Oni također promiču visoku razinu ambicija za održivi razvoj tržištâ ribarstva i akvakulture u sporazumima o slobodnoj trgovini.

Svi akteri na terenu pridonose profitabilnosti i privlačnosti rada u ribolovu i akvakulturi. Sektor mora iskoristiti sve dostupne alate kako bi se postigle promjene putem inovacija, ulaganja, suradnje i diversifikacije. Konkretno, razvojem vještina kroz početno i cjeloživotno učenje te osposobljavanjem, u skladu s ciljevima utvrđenima u kontekstu Europske godine vještina[14], ribari i uzgajivači u akvakulturi postat će učinkovitiji i otporniji te manje izloženi rizicima od nesreća. Modernizacija sektora i njegovo otvaranje za socijalni rad ključni su za povećanje njegove privlačnosti, posebno za mladu generaciju.

Komisija:

- provest će, **u razdoblju od proljeća 2023. do ljeta 2024.**, participativni **projekt predviđanja na razini EU-a pod nazivom „Ribari budućnosti”**, kako bi se predvidjela važna uloga ribara u društvu koja nadilazi opskrbu kvalitetnim plodovima mora s relativno malim ugljičnim otiskom. U okviru projekta će se na temelju kvalitativnih razgovora na terenu utvrditi trendovi, mogućnosti i prijetnje o kojima ovisi privlačnost sektora ribarstva. Konkretno, predmet projekta bit će sljedeće:
  - čimbenici i trendovi koji utječu na dugoročnu održivost i profitabilnost sektora ribarstva te na dobrobit ribarskih zajednica (npr. učinci klimatskih promjena, gubitak bioraznolikosti, onečišćenje, zelena i digitalna tranzicija, vještine, starenje radne snage, kretanja na tržištu i u trgovini)
  - identitet i uloga ribara izvan njihove osnovne djelatnosti, posebno u očuvanju i obnovi morskog okoliša, ekološkom turizmu i lokalnom razvoju obalnih područja
  - izazovi i mogućnosti koji proizlaze iz suradnje i sinergije između ribara i drugih dionika, posebno u području prostornog planiranja morskog područja, uvođenja energije iz obnovljivih izvora, organizacije lanca opskrbe morskim prehrambenim proizvodima, kružnog gospodarstva i diversifikacije u širem kontekstu održivog plavoga gospodarstva.

  Rezultati projekta pridonijet će budućem oblikovanju politike, kao i razvoju poslovne strategije sektora ribarstva.

- poziva **države članice** da **od 2023.** primjenjuju **pristup odozdo prema gore** i tako lokalnim ribarskim zajednicama omoguće pronalaženje rješenja za socijalne izazove i potrebe **kroz lokalni razvoj pod vodstvom zajednice** u okviru programâ EFPRA za razdoblje 2021. 2027.

- traži od **znanstvene zajednice,** a posebno od Znanstvenog, tehničkog i gospodarskog odbora za ribarstvo (STECF), da razradi **socijalne pokazatelje** koji će se koristiti u analizi socioekonomskih izvješća. To će biti uzeto u obzir pri izradi budućih prijedloga za mjere upravljanja ribarstvom i mjere očuvanja, a zahvaljujući tome će se poboljšati i procjena učinaka tih mjera na društvo i na zapošljavanje.

ribarstvu (engl. „Sustainable Fisheries Partnership Agreements”, SFPAs) i drugih bilateralnih ili trilateralnih sporazuma sa zemljama izvan EU-a.

[14] Prijedlog odluke Europskog parlamenta i Vijeća o Europskoj godini vještina 2023., COM(2022) 526

Također će pomoći u utvrđivanju načina programiranja potrebnih sredstava i ulaganja kako bi se povećala privlačnost sektora.

- razmotrit će, nakon donošenja revidirane Međunarodne konvencije o standardima osposobljavanja, izdavanju svjedodžbi i držanju straže osoblja na ribarskim brodovima („International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Fishing Vessel Personnel", STCW-F), predlaganje direktive kojom bi se osiguralo ispravno prenošenje te konvencije u pravni poredak EU-a te će pomoći državama članicama da ubrzaju ratifikaciju konvencija Međunarodne organizacije rada („International Labour Organization", ILO) i Međunarodne pomorske organizacije („International Maritime Organization" IMO).

3. DOPRINOS ZAŠTITI PLANETA

Zajedničkom ribarstvenom politikom EU je uspostavio stabilan zakonodavni okvir za upravljanje ribarstvom. Zadnjih 50 godina ZRP je bio osnova za razvoj visokih standarda za očuvanje živih morskih resursa i upravljanje njima kao i za doprinos zaštiti morskog okoliša.

ZRP-om su utvrđeni jasni ciljevi održivog upravljanja ribljim stokovima. U okviru ZRP-a odluke se donose na temelju pouzdanih i međunarodno priznatih znanstvenih savjeta. Prikuplja se širok raspon podataka koji omogućuju izradu boljih modela koji se koriste u pripremi prijedloga za ribolovne mogućnosti. Upravljanje flotom osigurava dugoročnu ravnotežu između ribolovnog kapaciteta i ribolovnih mogućnosti. Države članice i dionici intenzivno su uključeni u upravljanje ribarstvom, a odluke se donose na temelju razmatranja regionalnih čimbenika i specifičnosti. Zajednička ribarstvena politika pojačana je snažnim sustavom kontrole, inspekcije i provedbe koji uključuje suzbijanje nezakonitih, neprijavljenih i nereguliranih ribolovnih aktivnosti na temelju Uredbe o kontroli[15] i Uredbe o ribolovu NNN[16]. Postizanje ciljeva politike potiče se i financijski podupire u okviru EFPRA-e.

Nakon deset godina provedbe reformiranog ZRP-a vidi se opipljiv napredak prema održivijem ribarstvu. Ribari, civilno društvo i države članice pridonijeli su obnovi mnogih ključnih ribljih stokova, kao što su oslić u Iberskom moru i Atlantskom oceanu te lubin, i pomogli su da se zaustavi smanjivanje stokova u Sredozemnom i Crnome moru. Međutim, potreban je veći napredak i povećanje ambicija kako bi se u potpunosti ispunili ciljevi ZRP-a u pogledu okolišne održivosti.

Zaštita morskih ekosustava i resursa

Ribolovne aktivnosti i dalje negativno utječu na morske ekosustave, ponajviše remećenjem morskog dna, usputnim ulovom osjetljivih vrsta i utjecajem na morske hranidbene mreže. Ti učinci, koji se detaljno razmatraju u akcijskom planu za mora, zbrajaju se s učincima

[15] Uredba Vijeća (EZ) br. 1224/2009 od 20. studenoga 2009. o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike, o izmjeni uredbi (EZ) br. 847/96, (EZ) br. 2371/2002, (EZ) br. 811/2004, (EZ) br. 768/2005, (EZ) br. 2115/2005, (EZ) br. 2166/2005, (EZ) br. 388/2006, (EZ) br. 509/2007, (EZ) br. 676/2007, (EZ) br. 1098/2007, (EZ) br. 1300/2008, (EZ) br. 1342/2008 i o stavljanju izvan snage uredbi (EEZ) br. 2847/93, (EZ) br. 1627/94 i (EZ) br. 1966/2006.

[16] Uredba Vijeća (EZ) br. 1005/2008 od 29. rujna 2008. o uspostavi sustava Zajednice za sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, odvraćanje od njega i njegovo zaustavljanje, o izmjeni uredaba (EEZ) br. 2847/93, (EZ) br. 1936/2001 i (EZ) br. 601/2004 i o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 1093/94 i (EZ) br. 1447/1999.

klimatskih promjena i drugih pritisaka koji proizlaze iz ljudskih aktivnosti. Istodobno, loše stanje morskih ekosustava izravno ugrožava održivost ribolovnih resursa i akvakulture te s njima povezanih gospodarskih aktivnosti, kao i dobrobit zajednica koje o njima ovise.

Promjene u stanju ekosustava utječu na kratkoročnu, srednjoročnu i dugoročnu produktivnost ribljih stokova i povećavaju kratkoročne šokove (kao što su toplinski valovi u oceanima, zakiseljavanje oceana, problemi u pogledu reprodukcije, cvjetanje toksičnih algi, paraziti ili nestašica kisika). Te promjene i šokovi mogu uzrokovati kolaps ribljih populacija ili ih prisiliti da se presele u sjeverne, dublje i hladnije vode, često izvan EU-a. Plastika, mikroplastika i drugo onečišćenje uzrokovano ljudskim aktivnostima na moru i kopnu (npr. poljoprivreda, ribarstvo, industrija, pomorski promet, otpadne vode) također negativno utječu na morske ekosustave, a time i na aktivnosti ribarstva i akvakulture. Kombinirani učinci tih problema po svojim su razmjerima bez presedana. S obzirom na neizvjesnost u pogledu budućih klimatskih uvjeta i potrebu za daljnjim istraživanjem, teško ih je u potpunosti procijeniti i razumjeti, što samo pogoršava situaciju.

Uz pronalaženje rješenja za pritiske na morski okoliš koji nisu povezani s ribarstvom potrebna je potpuna i odlučna provedba ZRP-a kako bi se učinkovito odgovorilo na te izazove, osobito jačanjem prikupljanja podataka i znanosti, ustrajavanjem na donošenju odluka na temelju dokaza te osiguravanjem dosljedne i učinkovite kontrole i provedbe. Štoviše, kako je navedeno u akcijskom planu za mora, to znači davanje prioriteta najrelevantnijim mjerama za smanjenje utjecaja ribarstva na morski okoliš. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti:

- postizanju „maksimalnog održivog prinosa”

Uvođenjem načela „maksimalnog održivog prinosa” (engl. „maximum sustainable yield”, MSY[17]) u okviru ZRP-a postavljen je operativni, mjerljiv i znanstveno utemeljen cilj upravljanja ribarstvom. Obnova stokova do razina MSY-ja i iznad njih može smanjiti negativne učinke na morske ekosustave, povećati profitabilnost flote i smanjiti emisije ugljika ribarskih flota. EU se za MSY predano zalaže i u međunarodnim sporazumima, kao što su ciljevi održivog razvoja UN-a. Na područjima na kojima se MSY primjenjuje stokovi su se oporavili a ulovi i prihodi povećali, dok su se negativni učinci na morski okoliš smanjili. Posljednjih godina broj stokova koji su dosegnuli održive razine raste, a posebno dobri rezultati ostvareni su u sjeveroistočnom Atlantiku. Međutim, potrebni su dodatni napori. U Sredozemnome moru stanje je i dalje zabrinjavajuće i presporo se poboljšava, dok su na Baltiku drugi pritisci na okoliš i morske ekosustave poništili nedavno postignuta poboljšanja[18]. Ključno je nastaviti i ubrzati rad na obnovi i održavanju ribljih stokova iznad razina MSY-ja.

- jačanju ekosustavnog pristupa primjenom naprednijih znanstvenih rezultata

Borba s ekološkim izazovima za morske ekosustave, ribarstvo i akvakulturu započinje radom znanstvene zajednice. Znanost tvorcima politika omogućuje donošenje utemeljenih odluka i temeljitu primjenu ekosustavnog pristupa na upravljanje ribarstvom i akvakulturom, što je

[17] „Maksimalni održivi prinos” znači najveća teoretska ravnoteža prinosa koji se može neprestano prosječno uzimati iz stoka pod postojećim prosječnim okolišnim uvjetima bez značajnijeg utjecaja na proces reprodukcije (članak 4. stavak 1. točka 7. Uredbe o ZRP-u).

[18] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću: „Prema održivijem ribarstvu u Uniji: trenutačno stanje i smjernice za 2023.”, COM(2022) 253.

jedno od ključnih načela ZRP-a. To znači uzimanje u obzir različitih vrsta ljudskih utjecaja i sustava upravljanja na korištenje prirodnih resursa i morskog okoliša, ali i uzimanje u obzir učinaka stanja prirodnih resursa na sektor ribarstva.

Kako bi se postigla dugoročna održivost iskorištavanja morskih resursa, među ostalim s društveno-gospodarskog stajališta, znanstveni savjeti na kojima se temelje upravljačke odluke moraju u potpunosti odražavati složenost morskih ekosustava[19], kao i kumulativni učinak pritisaka i mjera ublažavanja. Da bi se znanstveni savjeti temeljili na sveukupnom kontekstu morskih ekosustava, treba ustrajno povećavati znanje i kvalitetu podataka. To će se uzeti u obzir pri razmatranju pitanja treba li povećati broj stokova kojima se upravlja u okviru višegodišnjih kvota.

Poboljšanim prikupljanjem podataka stalno se jača baza dokaza za politiku[20]. Međunarodno vijeće za istraživanje mora (ICES) u svojim je znanstvenim savjetima već uzelo u obzir aspekte ekosustava. Na primjer, ono pruža preglede ekosustava[21] za svaku ekoregiju[22].

- učinkovitoj kontroli i provedbi u području komercijalnog i rekreacijskog ribolova

Kako bi se ostvarili ciljevi ZRP-a u pogledu održivosti, važno je znati učinke svih aktivnosti, i komercijalnih i rekreacijskih, te osigurati učinkovitu kontrolu i provedbu od strane država članica. Uredbom o kontroli utvrđena su detaljna pravila, osobito za komercijalne flote. To manje vrijedi za rekreacijski ribolov.

U ZRP-u se ukazuje da „rekreacijski ribolov može imati značajan utjecaj na riblje resurse" i naglašava da bi države članice „trebale osigurati da se on obavlja na način koji je sukladan s ciljevima ZRP-a"[23]. Za upravljanje rekreacijskim ribolovom potrebna je potpuna slika učinka koji takva aktivnost ima na riblje populacije i ekosustave. Također treba uzeti u obzir specifičnu prirodu takvog ribolova i uzeti u obzir druge propise EU-a kojima su regulirane te aktivnosti.

Kad je riječ o rekreacijskom ribolovu pouzdano i ujednačeno prikupljanje podataka i dalje je velik izazov, što Komisiji otežava procjenu učinka rekreacijskog ribolova na određene stokove i osmišljavanje odgovarajućih mjera. Prijedlog Komisije[24] za reviziju Uredbe o kontroli, o kojem se trenutačno pregovara sa suzakonodavcima, sadržava opći zahtjev za praćenje broja rekreacijskih ribara putem sustava izdavanja dozvola ili registracije, kao i

---

19 S interakcijama među različitim vrstama i procesima u ekosustavima te raznim pritiscima koji proizlaze iz raznih ljudskih aktivnosti.

20 STECF 22-07 - Eval 2021 ARs DCF and data transmission.pdf - Data Collection Framework - European Commission (europa.eu) (Okvir za prikupljanje podataka – Europska Komisija)

21 https://www.ices.dk/advice/ESD/Pages/Ecosystem-overviews.aspx

22 ICES koristi ekoregije kao prostorne jedinice za sintezu dokaza za ekosustavni pristup. ICES-ove ekoregije temelje se na biogeografskim i oceanografskim obilježjima i postojećim političkim, društvenim, gospodarskim i upravljačkim podjelama. Rezultat su procesa redovitih savjetovanja između znanstvenika i dionika pod vodstvom Savjetodavnog odbora ICES-a.

23 Uvodna izjava (3) Uredbe o ZRP-u

24 Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 i o izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 768/2005, (EZ) br. 1967/2006, (EZ) br. 1005/2008 i Uredbe (EU) br. 2016/1139 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu kontrole ribarstva, COM/2018/368 final.

zahtjev za sustav prikupljanja podataka ili evidentiranja ulova za sve rekreacijske ulove, kako bi se poboljšali kontrola i praćenje.

- inovacijama i financiranju

Već postoji niz pionirskih projekata i pristupa u području ribarstva koji se bave smanjenjem onečišćenja i emisija stakleničkih plinova te nošenjem s učincima klimatskih promjena. Neki su usmjereni na ispitivanje i primjenu na terenu inovativnih rješenja kao što su biorazgradive mreže i komponente ribolovnih alata te biorazgradiva užad, prikupljanje morskog otpada[25], a neki na aktivnosti za sprečavanje onečišćenja. EU je donio i uredbu u cilju poboljšanja kružnog dizajna ribolovnih alata i njihova praćenja[26] kako bi se potaknula ponovna upotreba i olakšalo recikliranje tih alata; EU surađuje s organizacijama za normizaciju na njezinoj provedbi.

Bit će podjednako važno razvijati ribarska plovila koja su energetski mnogo učinkovitija i prikladna za energetski neutralan pogon kao i razvijati ribolovne tehnike kojima se ograničava šteta za morsku bioraznolikost, te općenito osigurati da ribolovne aktivnosti imaju ograničen utjecaj na morske ekosustave i da ne pogoršavaju klimatske promjene. To će ekosustavima omogućiti da se bolje nose s učincima klimatskih promjena.

- povećanju usklađenosti politika

Potrebna je veća usklađenost između provedbe ZRP-a i zakonodavstva EU-a u području okoliša, osobito Okvirne direktive o pomorskoj strategiji[27], Direktive o pticama[28] i Direktive o staništima[29]. Općenitije, to uključuje ciljeve i rezultate strategije za bioraznolikost do 2030. i strategije „od polja do stola”.

Strategija za bioraznolikost uključuje važne obveze učinkovite zaštite 30 % mora EU-a odnosno stroge zaštite jedne trećine tog područja, kako bi se morski ekosustavi obnovili na dobrobit ljudi i klime te radi bolje zaštite osjetljivih vrsta i staništa. Kao jedan od rezultata strategije za bioraznolikost, akcijski plan za mora ima za cilj pružiti okvir za ispunjavanje tih obveza, predložiti mjere za jačanje sinergije između politika ribarstva i zaštite okoliša te tako povećati doprinos ZRP-a ekološkim ciljevima EU-a. Nadalje, strategija „od polja do stola” ima za cilj osigurati neutralan ili pozitivan utjecaj na okoliš svih sektora koji su dio prehrambenog sustava, zbog čega je potrebno ubrzati prelazak na održivu proizvodnju ribe i plodova mora.

---

[25] Na primjer, projekt „Uklanjanje otpada” (engl. „Fishing for Litter”), koji je dobar primjer općenitijeg doprinosa koji ribari mogu dati u postizanju zdravijeg morskog okoliša a koji nadilazi tradicionalne ribolovne aktivnosti. Tada će moći bolje sakupljati otpad i zbrinjavati ga na siguran način po dolasku u luku, uključujući otpad ulovljen u mreže tijekom uobičajenih ribolovnih aktivnosti.

[26] Direktiva (EU) 2019/883 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o lučkim uređajima za prihvat isporuke brodskog otpada, izmjeni Direktive 2010/65/EU i stavljanju izvan snage Direktive 2000/59/EZ (Tekst značajan za EGP) i Provedbena odluka Komisije (EU) 2021/958 od 31. svibnja 2021. o utvrđivanju formata za dostavu podataka i informacija o ribolovnom alatu stavljenom na tržište i otpadnom ribolovnom alatu prikupljenom u državama članicama te formata za izvješće o provjeri kvalitete u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom (d) i člankom 13. stavkom 2. Direktive (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća.

[27] Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji).

[28] Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica.

[29] Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore.

Koherentnost je potrebna i između vanjske dimenzije ZRP-a i međunarodne politike zaštite okoliša, primjerice u regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom, regionalnim konvencijama o moru ili sporazumima o partnerstvu u održivom ribarstvu.

Komisija:

- poziva **države članice** da u potpunosti i hitno provedu mjere navedene u **akcijskom planu za mora**

- poziva **države članice** da se u raspravama o ribolovnim mogućnostima za 2024. usredotoče na **osiguravanje postizanja cilja maksimalnog održivog prinosa u svim morskim bazenima**

- **svoje će napore u 2023. i 2024.** usredotočiti na usmjeravanje dijaloga sa **znanstvenom zajednicom i dionicima** u cilju **razvoja znanstvenog savjetovanja kao potpore ekosustavnom pristupu upravljanju ribarstvom EU-a**

- poziva **države članice** da osiguraju potpunu i brzu provedbu **Direktive o plastici za jednokratnu uporabu**

- potiče **ribare** da u svojoj ulozi „čuvara mora" nastave sudjelovati u prikupljanju morskog otpada i upotrebljavaju biorazgradive elemente ribolovnih alata, uz podršku u obliku osposobljavanja i dostupnih izvora financiranja

- do 2024. objavit će **četiri dokumenta sa smjernicama** u okviru provedbe Komunikacije Komisije **o strateškim smjernicama za održiviju i konkurentniju akvakulturu u EU-u za razdoblje 2021. – 2030.**[30] Oni će pomoći da sektor napreduje u sljedećim područjima: i. dobre upravne i regulatorne prakse, ii. pristup prostoru, iv. ekološka učinkovitost i v. ublažavanje klimatskih promjena.

Povećanje selektivnosti ribolovnog alata i provedba obveze iskrcavanja

Neželjeni ulovi jedan su od uzroka smanjenja morskih resursa. Kao gospodarski poticaj za ubrzanje tranzicije prema većoj selektivnosti, EU je 2013. uveo „obvezu iskrcavanja", tj. obvezu da se sav ulov, uključujući neželjeni ulov, iskrca. Obveza iskrcavanja u potpunosti je stupila na snagu 2019. Cilj joj je smanjiti i, ako je moguće, potpuno eliminirati, odbacivanje ulova. Odbacivanje ulova ne samo da rezultira znatnim rasipanjem resursa nego i negativno utječe na održivost iskorištavanja morskih bioloških resursa i morskih ekosustava te na financijsku održivost ribarstva.

Godine 2009., prije reforme ZRP-a iz 2013., procijenjeno je da je u europskom ribarstvu godišnje odbacivano 1,7 milijuna tona (svih vrsta), odnosno 23 % ukupnog ulova. To ima ozbiljan negativan učinak na okoliš, kako na ciljane vrste tako i na neciljani usputni ulov.

[30] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Strateške smjernice za održiviju i konkurentniju akvakulturu u EU-u za razdoblje od 2020. do 2030., COM(2021) 0236 final.

Prema znanstvenim savjetima[31], i dalje su visoke razine neželjenih ulova u mješovitom ribolovu pridnenih vrsta na mnogim područjima u vodama EU-a (od 20 do 30 % u širem Sjevernome moru, Keltskome moru, Biskajskom zaljevu i iberijskoj obali). Međutim, stope odbacivanja ulova kod različitih vrsta (ciljanog) ribolova i različitih ribarskih flota uvelike se razlikuju, a nedokumentirano odbacivanje ulova još uvijek negativno utječe na prikupljanje podataka.

Nalazi revizija koje je Komisija pokrenula 2020.[32] pokazuju da države članice obuhvaćene revizijom nisu donijele mjere potrebne za osiguravanje učinkovite kontrole i provedbe obveze iskrcavanja. Tradicionalni kontrolni alati (kao što su inspekcijski pregledi na moru te inspekcijski pregledi iskrcaja/očevidnika u pristaništu/na dražbama) neadekvatni su jer pružaju samo ograničenu sliku sukladnosti u trenutku praćenja

U svojem prijedlogu revidiranog sustava kontrole ribarstva[33] Komisija podržava upotrebu modernih kontrolnih alata. Nastavit će surađivati sa suzakonodavcima u cilju postizanja ambicioznog dogovora o tim važnim propisima. Postoje indikacije da su nepoštivanje propisa i nedokumentirano nezakonito odbacivanje ulova raširenі[34], što je rezultat nedostatka razvoja i primjene najučinkovitijih sredstava kontrole i provedbe, kao što su daljinsko elektroničko praćenje („remote electronic monitoring”, REM) i drugi moderni kontrolni alati. To predstavlja znatan rizik – ako prijavljeni podaci ne odražavaju stvarne ulove, kvaliteta znanstvenih savjeta ozbiljno je ugrožena.

Komisija priznaje postojeće strukturne poteškoće u provedbi obveze iskrcavanja. Unatoč stalnim naporima i suradnji svih dionika kako bi se situacija poboljšala, otklanjanjem navedenih nedostataka još se treba pozabaviti. Razlozi koji su doveli do uvođenja obveze iskrcavanja u 2013. i dalje su u potpunosti valjani, a primijenjena načela, osobito u pogledu izbjegavanja rasipanja dragocjenih resursa, relevantnija su nego ikad.

Države članice i znanstvena zajednica moraju pokušati prikupiti prave podatke koji će omogućiti analizu problemâ u provedbi obveze iskrcavanja. Istodobno, ribarima treba bolje predočiti koristi od politike izbjegavanja odbacivanja ulova i neželjenih ulova. Štoviše, ribari sami najbolje znaju kada i gdje treba loviti da bi se izbjegli neželjeni ulovi. Stoga je jako važno povjeriti primjenu selektivnih metoda ribolova ribarima i cijeniti njihove napore za poboljšanje očuvanja. Ribari bi trebali osigurati potpunu transparentnost operacija na plovilu, točno izvještavati o ulovima i ostvariti rezultate u pogledu selektivnosti.

Cilj je ZRP-a učiniti ribolovne alate selektivnijima kako bi se neželjeni ulovi izbjegli. Zahvaljujući naporima ribara i država članica[35] ostvaren je napredak u razvoju inovativnih i

---

31 STECF PLEN 22-01

32 Za Francusku i Španjolsku vidjeti https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_21_4681. Za Irsku, Belgiju i Nizozemsku vidjeti https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/inf_21_5342

33 Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 i o izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 768/2005, (EZ) br. 1967/2006, (EZ) br. 1005/2008 i Uredbe (EU) br. 2016/1139 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu kontrole ribarstva, COM(2018) 368 final

34 https://www.efca.europa.eu/en/content/compliance-evaluation; https://cinea.ec.europa.eu/publications/synthesis-landing-obligation-measures-and-discard-rates_en; https://cinea.ec.europa.eu/publications/synthesis-landing-obligation-measures-and-discard-rates-mediterranean-and-black-sea_en

35 Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću: „Prema održivijem ribarstvu u Uniji: trenutačno stanje i smjernice za 2023.” COM(2022) 253 final

selektivnijih alata. Međutim, četiri godine nakon što je obveza iskrcavanja u potpunosti stupila na snagu, potrebno je mnogo više.

Kako je navedeno u akcijskom planu za mora, trebalo bi proširiti stvarnu upotrebu i prihvaćanje tih novih alata i najsuvremenijih tehnika ribolova u praksi. Države članice bi trebale poboljšati upotrebu ciljane potpore u okviru EFPRA-e u tu svrhu. Osim toga, trebale bi promicati širu upotrebu novih tehnologija za prikupljanje podataka i optimizaciju ribolova kako bi se neželjeni ulovi sveli na najmanju moguću mjeru.

Komisija:

- poziva **države članice, znanstvenu zajednicu, savjetodavna vijeća i organizacije proizvođača** da **do proljeća 2024.** Komisiji dostave ključne podatke potrebne za evaluaciju obveze iskrcavanja, a Komisija će s tim u vezi izraditi smjernice

- nakon što se utvrdi polazište za takvu evaluaciju i prikupe dovoljno pouzdani podaci, **do jeseni 2024.** izradit će opis posla za takvu evaluaciju obveze iskrcavanja kako bi se kreatore politika bolje informiralo o efektivnosti, efikasnosti, usklađenosti i relevantnosti mjera koje su na snazi te o dodanoj vrijednosti EU-a.

4. BOLJE UPRAVLJANJE ZRP-OM

ZRP se rukovodi načelom dobrog upravljanja: Zato regionalni pristup uveden reformom iz 2013. omogućuje državama članicama da surađuju u regionalnim skupinama i da putem zajedničkih preporuka oblikuju regionalne mjere očuvanja. Osim toga, ZRP-om se suradnja dionika jača uključivanjem savjetodavnih vijeća koja daju preporuke Komisiji, državama članicama i regionalnim skupinama te pružaju uvide dionika, što pomaže u razvoju mjera očuvanja i upravljanja.

Na početku su se regionalne skupine uglavnom bavile svojim osnivanjem i provedbom obveze iskrcavanja. Rad na mjerama očuvanja u skladu s člankom 11. Uredbe o ZRP-u[36], neophodan za osiguravanje ispunjavanja obveza koje proistječu iz EU-ovih propisa o zaštiti okoliša i iz Uredbe o tehničkim mjerama[37], počeo se ubrzavati tek u 2021. U raznim morskim bazenima napreduje vrlo neujednačenim tempom.

Kako je navedeno u akcijskom planu za mora, države članice moraju ponovno izraziti spremnost da povećaju učinkovitost, brzinu i razinu ambicije regionaliziranog rada, posebno u pogledu provedbe zakonodavstva o okolišu u skladu s člankom 11. ZRP-a. Stoga bi države članice trebale riješiti problem nedostatka dovoljnih sredstava za rad regionalnih skupina, intenzivirati angažman dionika i ojačati znanstvenu osnovu. Komisija će napredak provedbe akcijskog plana za mora procijeniti u sklopu revizije strategije za bioraznolikost sredinom

[36] Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ

[37] Uredba (EU) 2019/1241 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o očuvanju ribolovnih resursa i zaštiti morskih ekosustava putem tehničkih mjera, o izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1967/2006, (EZ) br. 1224/2009 i uredbi (EU) br. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 i (EU) 2019/1022 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 894/97, (EZ) br. 850/98, (EZ) br. 2549/2000, (EZ) br. 254/2002, (EZ) br. 812/2004 i (EZ) br. 2187/2005

provedbenog razdoblja, u prvoj polovini 2024., te će, ovisno o procjeni ostvarenog napretka i u skladu sa svojim pravom na inicijativu, razmotriti jesu li potrebne daljnje mjere, među ostalim i zakonodavne.

Komisija:

- poziva **države članice** da od **2023.** u potpunosti provedu mjere upravljanja utvrđene u akcijskom planu za mora
- poziva **regionalne skupine za ribarstvo** država članica da od **2023.** više uključuju dionike, a osobito savjetodavna vijeća, u regionalne organizacije kako bi se osiguralo da sudjeluju i tijela nadležnih za ribarstvo i tijela nadležna za okoliš
- poziva **države članice** da od **2023.** dodjeljuju odgovarajuća sredstva za rad u regionalnim skupinama.

Dobro upravljanje ovisi i o većoj transparentnosti. Člankom 17. ZRP-a od država članica jasno se zahtijeva da pri dodjeli ribolovnih mogućnosti primjenjuju transparentne i objektivne kriterije, što uključuje okolišne, društvene i gospodarske kriterije. Dionici trebaju jasne informacije o tome kako države članice dodjeljuju ribolovne mogućnosti i upravljaju kapacitetima flote na nacionalnoj razini. Stoga će Komisija surađivati sa znanstvenim tijelima i državama članicama kako bi bolje procijenila i osigurala transparentnost tih kriterija i njihovu usklađenost s odredbama ZRP-a te potaknula primjenu kriterija kojima se mogu poticati održive ribolovne prakse i podupirati mali i obalni ribari, koji čine gotovo 75 % svih ribarskih plovila registriranih u EU-u i gotovo polovinu svih zaposlenih u sektoru ribarstva.

Iako Europski tržišni opservatorij (EUMOFA)[38] već pruža transparentnost na tržištu proizvoda ribarstva i akvakulture, veća je transparentnost nužna i da bi se potrošačima omogućilo donošenje utemeljene odluke. Kako je najavljeno u strategiji „od polja do stola”, važno je nastaviti rad na inicijativi za održivi prehrambeni sustav koju Komisija planira predložiti 2023. kako bi pristup EU-a održivoj proizvodnji hrane bio usklađeniji.

Naposljetku, dobro upravljanje ribarstvom i akvakulturom zahtijeva jasan, stabilan i pravedan pristup pomorskom prostoru, jer se sve više gospodarskih sektora nadmeće za njegovu upotrebu. Direktivom o prostornom planiranju morskog područja[39] uspostavlja se okvir za smanjenje sukoba u morskom prostoru i potiče sinergija različitih pomorskih aktivnosti. Usto se potiču i ulaganja jer se jača predvidljivost, transparentnost i pravna sigurnost.

Države članice trebale bi na temelju ove Direktive poboljšati koordinaciju upravljanja ribarstvom s procesima prostornog planiranja morskog područja, a intenzivnije korištenje mora u druge svrhe, osim ribarstva, npr. za zaštićena morska područja ili obnovljive izvore energije, zahtijeva i veće regionalno usklađivanje prostornog planiranja morskog područja iznad razine država članica.

Komisija:

[38] https://www.eumofa.eu/

[39] Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja.

- **zatražit će od Znanstvenog, tehničkog i gospodarskog odbora za ribarstvo (STECF) da 2023. analizira** kriterije koje države članice primjenjuju pri dodjeli ribolovnih mogućnosti na nacionalnoj razini

- **u 2023. otvorit će rasprave među državama članicama i dionicima s ciljem pripreme Priručnika o dodjeli ribolovnih mogućnosti kako bi se poboljšala transparentnost, poticalo održive ribolovne prakse u cijelom EU-u i pomoglo artizanalnom i obalnom ribarstvu.**

5. PRILAGODBA PROMJENAMA RIBOLOVNIH INTERESA IZVAN VODA EU-A

Nedavni politički i geopolitički događaji, kao što su Brexit i ruski brutalni rat protiv Ukrajine, istaknuli su važnost promjenjivog geopolitičkog konteksta u Europi za ribarstvenu politiku EU-a, kao i njezinu usku povezanost s pomorskom sigurnošću. Ta su dva događaja dovela do promjene interesa ribarskih flota određenih država članica, ali i interesa drugih obalnih država, što je utjecalo na odnose obalnih država u području ribarstva.

Dinamika ribolovnih odnosa s obalnim državama sjeveroistočnog Atlantika i među njima uvelike se promijenila. Prije Brexita EU je upravljao s 10 ukupnih dopuštenih ulova (TAC) zajedno s Norveškom, a s tri stoka s obalnim državama. Danas se daljnjih 76 TAC-ova dijeli sa zemljama izvan EU-a, od toga sedam TAC-ova isključivo u vodama Ujedinjene Kraljevine (sve dok EU ima ribolovna prava u tim vodama). Ta je nova situacija stvorila i nove izazove u ostvarivanju temeljnih ciljeva i načela ZRP-a. Bilateralnim odnosima EU-a i Ujedinjene Kraljevine nakon Brexita strukturu pruža Sporazum o trgovini i suradnji. Njime su obuhvaćeni ribarstvo i trgovina i uspostavljen okvir za godišnja savjetovanja s Ujedinjenom Kraljevinom radi utvrđivanja ribolovnih mogućnosti za dijeljene stokove. EU dovršava i novi trilateralni okvirni sporazum o ribarstvu s Norveškom i Ujedinjenom Kraljevinom, kojim će se stvoriti nova platforma za trilateralnu suradnju u Sjevernom moru i urediti suradnja, rad radnih skupina i godišnja savjetovanja o zajedničkim stokovima koji se trilateralno dijele. Te postojeće strukture trebale bi pomoći da se osmisle mjere upravljanja za određena pitanja, uz priznavanje regulatorne autonomije stranaka sporazuma.

Nemilosrdna ruska vojna agresija na Ukrajinu vratila je rat u Europu i dovela do novih opasnosti i prelijevanja negativnih učinaka na pomorsku sigurnost, koju ugrožavaju teritorijalni sporovi, natjecanje za prirodne resurse i prijetnje slobodi plovidbe. To stvara nove napetosti u europskim morskim bazenima. U takvom promjenjivom geopolitičkom kontekstu EU namjerava ojačati suradnju s partnerima istomišljenicima u vlastitom susjedstvu i u drugim pomorskim područjima od strateške važnosti. Prekinute su bilateralne konzultacije s Rusijom za Baltičko more, kao i kontakti u vezi s RFMO-ima i zajedničkim pomorskim programom za Crno more.

Promjene pomorske sigurnosne situacije u Crnom moru imaju negativne gospodarske posljedice za ribare i obalne zajednice u crnomorskim državama članicama EU-a. Zbog sigurnosnih prijetnji, primjerice plutajućih mina, rat u Ukrajini doveo je do prekida ribolovnih aktivnosti. Došlo je i do gubitka bioraznolikosti, što se osobito dobro vidi po alarmantnom porastu smrtnosti kitova i dupina u Crnom moru.

Povezanost između klimatskih promjena, uništavanja okoliša u obalnim i pomorskim područjima i pomorske sigurnosti razmotrit će se pri predstojećem ažuriranju europske strategije pomorske sigurnosti i njezina akcijskog plana, kao i u predstojećoj zajedničkoj komunikaciji o klimatskim promjenama, degradaciji okoliša, sigurnosti i obrani.

<u>Komisija</u>:

- **u 2023. će ažurirati europsku strategiju pomorske sigurnosti i njezin akcijski plan**

- predstavit će **zajedničku komunikaciju o klimatskim promjenama, degradaciji okoliša, sigurnosti i obrani.**

6. ZRP ISKORIŠTAVA POTENCIJAL ODRŽIVIH INOVACIJA I ULAGANJA

Profitabilnost i privlačnost sektorâ ribarstva i akvakulture ovise i o njihovu kapacitetu za inovacije i ulaganja. Održive inovacije i strukturna ulaganja očito su potrebni u cijelom vrijednosnom lancu, osobito za bolju energetsku učinkovitost, prelazak na održivije ribolovne alate, smanjenje ekološkog i klimatskog otiska, poboljšanje sigurnosti i promicanje dobrobiti na radnom mjestu. Sljedeća generacija ribarskih plovila i akvakulturnih uzgajališta morat će trošiti manje resursa i manje utjecati na okoliš.

Nadalje, tehnološke inovacije od ključne su važnosti za razvoj novih poslovnih mogućnosti i gospodarsku diversifikaciju. Digitalna tehnologija može ribare i uzgajivače u akvakulturi učiniti konkurentnima, a istodobno unaprijediti prikupljanje podataka, kontrolu u ribarstvu, provedbu zakonodavstva u području ribarstva i sljedivost i informiranje potrošača te stvoriti nove vrste radnih mjesta. Ona povećava učinkovitost ribarstva i akvakulture, olakšava izravnu prodaju i potiče transparentnu, i učinkovitu i za korisnike jednostavnu kontrolu i praćenje ribarstva. Neki primjeri: sustavi daljinskog elektroničkog praćenja (REM), kao što su televizija zatvorenog kruga i senzori, umjetna inteligencija, automatizirana analiza podataka, kontinuirano mjerenje i bilježenje snage motora te bespilotne letjelice za nadzor. Digitalna tehnologija pruža i razne mogućnosti prikupljanja većeg raspona podataka za potrebe znanstvenih postupaka i procesâ odlučivanja te za pojednostavnjivanje i smanjenje administrativnog opterećenja za subjekte pri postupku prikupljanja podataka. To je važno za ostvarenje jednakih uvjeta i za stalni dotok kvalitetnih informacija o ribljim stokovima, sklonostima potrošača i okolišnim uvjetima.

Države članice trebale bi osigurati da njihovi programi u okviru EFPRA-e daju očekivani doprinos inovacijama, digitalizaciji i energetskoj tranziciji u lancima vrijednosti ribarstva i akvakulture i nadopune program Obzor Europa i njegovu misiju „Obnova naših oceana i voda do 2030.”. Na primjer, europski projekt „Digitalni blizanac oceana” kombinirat će podatke, modele i druge digitalne tehnologije i pružati na znanju utemeljene informacije relevantne za upravljanje ribarstvom. Komisija poziva države članice da sudjeluju u razvoju tog digitalnog sustava znanja, posebno stavljanjem podataka o praćenju i alata za procjenu na raspolaganje putem projekta „Digitalni blizanac oceana”, i da projekte, misije i druge mjere koriste za poboljšanje svojih kapaciteta za praćenje stanja mora.

Treba nastaviti razvijati i testirati nove tehnologije i tehnike, proširiti ih, stvoriti tržište za njih i učiniti ih cjenovno pristupačnima za ulagače. Dionici bi trebali intenzivnije surađivati u

inovativnim projektima, dijeliti primjere dobre prakse i zajedno razvijati nove tehnologije i to kroz postojeće procese i kanale suradnje. Na primjer, „strategije pametne specijalizacije" moćan su pokretač inovacija na regionalnoj razini i mogu ojačati konkurentnost vrijednosnog lanca ribarstva i akvakulture te pridonijeti njihovu tehnološkom razvoju. Komisija će i to dalje podupirati taj proces putem svoje platforme za strategije pametne specijalizacije za održivo plavo gospodarstvo[40]. Komisija je osnovala i Opservatorij EU-a za plavo gospodarstvo, koji u gotovo stvarnom vremenu daje informacije i ključne socioekonomske pokazatelje o plavom gospodarstvu EU-a[41]. Jako je važno da države članice i dionici koriste dostupne izvore financiranja da bi otkrili neiskorištene mogućnosti za poslovanje, ulaganje i know-how te iskoristili istraživačke objekte u EU-u.

Kao poticaj i potporu tom procesu Komisija će uspostaviti godišnju nagradu za održive inovacije u ribarstvu. Nagrađivat će se najbolje prakse iz sektora i poticati njihovo širenje. U tu svrhu Komisija će pozvati savjetodavna vijeća da predlože kriterije za dodjelu nagrade i kriterije za odabir neovisnog ocjenjivačkog tijela.

Inovacije bi dovesti do ulaganja i generirati izglede za profitabilnost. Kako je istaknuto u Komunikaciji o inicijativi za energetsku tranziciju, treba ublažiti utjecaj sektora ribarstva i akvakulture na klimatske promjene i smanjiti njegovu skupu ovisnost o fosilnim gorivima. S obzirom na golem porast cijena energije u 2022., cijeli je sektor i dalje u opasnosti da postane gospodarski neodrživ. Stoga bi se ubrzavanje energetske tranzicije u lancu vrijednosti trebalo koncentrirati na smanjenje operativnih troškova za energiju a istovremeno doprinijeti ostvarenju ciljeva klimatske neutralnosti, smanjenja onečišćenja i bioraznolikosti iz europskog zelenog plana. Treba ubrzati uvođenje postojećih tehnologija (npr. električna, hibridna, energija vjetra i solarna energija) te intenzivirati istraživanje i ispitivanje novih tehnologija (npr. upotreba vodika).

Nužna su dodatna ulaganja u projektiranje, tehnologije i u napredna rješenja koja će „plovila budućnosti" učiniti energetski učinkovitijima, a ribarstvo selektivnijim, optimiziranijim i preciznijim. Isto vrijedi i za „akvakulturno uzgajalište budućnosti" koje bi povećalo proizvodnju školjkaša i algi te time smanjilo ekološki i klimatski otisak akvakulture. Javno financiranje sredstvima EU-a može olakšati takva ulaganja. Kako bi se odgovorilo na neke od tih izazova, inicijativa za energetsku tranziciju predstavlja poticajan okvir za utvrđivanje i uklanjanje prepreka i stvaranje struktura za dugoročnu suradnju u tom području.

Uz tehnološke inovacije treba promicati i dobre prakse kojima se smanjuje utjecaj ribarstva i akvakulture na klimu i okoliš. U okviru provedbe Strateških smjernica za akvakulturu EU-a[42] Komisija će pripremiti dokument sa smjernicama o ekološkoj učinkovitosti. On će obuhvaćati, na primjer, upotrebu održivih izvora bjelančevina za hranu za životinje, učinkovitost hrane za životinje, energetsku učinkovitost i upotrebu obnovljivih resursa, kao i promicanje niskotrofičke akvakulturne proizvodnje, kao što su uzgoj mekušaca i algi te integrirani multitrofički akvakulturni sustavi[43].

[40] https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/
[41] https://blue-economy-observatory.ec.europa.eu/index_en
[42] Vidjeti bilješku 30.
[43] COM(2022) 592 final i COM(2021) 236 final

Kako bi se pojačala upotreba novih tehnologija u ribarskoj floti, a nekad je riječ o težoj opremi koja zauzima više prostora od tradicionalne, potrebno je razmisliti i o volumenu[44] na plovilu, što je također važan parametar za poboljšanje sigurnosti i radnih uvjeta. ZRP dopušta privatna ulaganja u nova, održiva i sigurna plovila, ali pritom se ne smije povećati ukupni ribolovni kapacitet flote. Države članice mogu fleksibilno raspodijeliti svoj ribolovni kapacitet, do maksimuma određenog ZRP-om i u skladu sa sustavom ulaza/izlaza (tj. kapacitet koji uđe u flotu mora se kompenzirati odgovarajućim smanjenjem kapaciteta). Kako je istaknuto u evaluaciji sustava ulaza/izlaza iz 2019.[45], u nekoliko država članica postoji razlika između aktivnog kapaciteta flote i gornje granice za ribolovni kapacitet. One mogu i trebale bi iskoristiti tu razliku, ako je potrebno, kako bi olakšale modernizaciju flote. U tom okviru, svaka takva preraspodjela kapaciteta zahtijevala bi pouzdano praćenje kapaciteta, uključujući snagu motora[46].

Komisija:

- poziva **države članice** da **od 2023.** u suradnji sa sektorom transparentnije i fleksibilnije upravljaju svojim ribolovnim kapacitetom te da olakšaju njegovu moguću preraspodjelu onamo gdje je to potrebno za strukturna ulaganja na plovilu, među ostalim uz financijsku potporu EU-a i nacionalnu financijsku potporu ako su uvjeti zadovoljeni

- poziva **partnerstvo za energetsku tranziciju** (uspostavljeno u okviru inicijative za energetsku tranziciju**), savjetodavna vijeća i socijalne partnere** da **do 2024.** iznesu konkretne, praktične i održive prijedloge za modernizaciju plovila radi poboljšanja sigurnosti, energetske učinkovitosti i radnih uvjeta na plovilu

- poziva **savjetodavna vijeća** da u 2023. sudjeluju u uspostavi godišnje nagrade za održive inovacije u ribarstvu, kako bi se ona **2024.** prvi put dodijelila

- poziva države članice da podupiru inovacije i promiču dobre prakse u akvakulturi kao i niskotrofičnu akvakulturnu proizvodnju, primjerice uzgoj mekušaca i algi te integrirane multitrofičke akvakulturne sustave (IMTA).

7. ZRP – DESETLJEĆE KONKRETNIH REZULTATA

Reforma ZRP-a 2013. bila je velik korak naprijed. U redovnom zakonodavnom postupku proširenom na ribarstvo suzakonodavci su dogovorili novi zakonodavni okvir u kojem su prvi put objedinjene socijalna, gospodarska i okolišna dimenzija ribarstvene politike EU-a. Njime je postignuta veća odgovornost, među ostalim i na regionalnoj razini, te je poboljšana suradnja relevantnog sektora ribarstva i ostalih dionika.

[44] Volumen (izražen u „bruto tonaži") jedan je od parametara u definiranju ribolovnog kapaciteta, zajedno sa snagom (izražena u kW)

[45] SWD(2019) 312 final

[46] Europska komisija, Glavna uprava za pomorstvo i ribarstvo, Studija o provjeri snage motora koju provode države članice: završno izvješće, Ured za publikacije, 2019., https://data.europa.eu/doi/10.2771/945320

Desetljeće poslije jasno je da je ostvaren opipljiv napredak prema održivijem ribarstvu. Ribari, civilno društvo, države članice i EU sudjelovali su u obnovi ključnih ribljih stokova EU-a i podizanju flota na profitabilnu razinu. U EU-u se u 2009. na održiv način lovilo samo pet ribljih stokova, a u 2022. njih više od 60, i poboljšanja se nastavljaju. Višegodišnji planovi upravljanja s ambicioznim ciljevima održivosti sada su temelj sustavnoga godišnjeg odlučivanja o ribolovnim mogućnostima. Ribari se i dalje trude svoje aktivnosti učiniti selektivnijima kako bi smanjili utjecaj na morski okoliš[47].

Zahvaljujući tim poboljšanjima u području ekološke održivosti i boljoj predvidljivosti koja je rezultat stabilnog zakonodavnog okvira, od 2013. gospodarski su rezultati sve bolji[48]. Postoje čvrsti dokazi[49] da je ZRP doveo i do nastanka učinkovitih i dobro organiziranih tržišta morskih prehrambenih proizvoda koja doprinose transparentnosti i stabilnosti lanca opskrbe, a time i opskrbi hranom.

Svojim čvrstim okvirom za upravljanje ribarstvom EU predvodi na globalnoj razini pružajući dobar primjer poticanja održivog ribarstva. Upravo je rad EU-a bio presudan za uspostavu novog i ambicioznog okvira upravljanja u Sredozemnom i Crnome moru.

EU je potaknuo i razvoj programâ regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom, a njihovi sustavi upravljanja i kontrole u ribarstvu uvelike su unaprijedili održivost. Od 55 mjera očuvanja koje su regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom donijele 2021. za upravljanje stokovima u svojoj nadležnosti, njih 54 bile su u skladu sa znanstvenim savjetima. EU podržava i poticanje rada ILO-a na socijalnim aspektima u nekoliko RFMO-a[50]. Na Sredozemnom i Crnome moru strategija GFCM-a do 2030. ima za cilj unaprijediti načelo dostojanstvenog rada, među ostalim pravednim i sigurnim radnim uvjetima i dostupnošću socijalne zaštite.

Osim toga, sudjelovanje EU-a bilo je ključno za povratak plavoperajne tune s ruba kolapsa na održivu razinu. Danas 87 % komercijalnog ulova tune diljem svijeta dolazi iz stokova koji su na zdravoj razini brojnosti. Što se tiče stokova koje lovi flota EU-a, od 20 stokova tune i tuni sličnih vrsta u nadležnosti RFMO-a, s njih 17 upravlja se na održiv način.

EU je imao ključnu ulogu i u velikom napretku Međunarodne konferencije o morskoj bioraznolikosti područja izvan nacionalne jurisdikcije (engl. „Biodiversity of Areas Beyond

---

47 Primjeri za to su novi alat za ribolov plosnatica uveden u Baltičkome moru, nove mreže za ribolov romba kvrgaša u Crnome moru kako bi se smanjili usputni ulovi osjetljivih vrsta te novi pridneni alat kojim se smanjuje utjecaj na morsko dno i potrošnju goriva u ribolovu kozica u Sredozemnome moru. U Sredozemnom moru zaštićeno morsko područje Columbretes u Španjolskoj i područje ograničenog ribolova u Jabučkoj kotlini u Jadranskome moru također su primjeri uključivanja svih aktera u razvoj i provedbu mjera upravljanja. To je otvorilo put za važan rad GFCM-a na uspostavi 10 područja ograničenog ribolova u Sredozemlju.

48 European Commission, Joint Research Centre, Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries, *The 2022 annual economic report on the EU fishing fleet (STECF 22-06)*, Virtanen, J.(editor), Guillen, J.(editor), Prellezo, R.(editor), Sabatella, E.(editor), Publications Office of the European Union, 2022 (Europska komisija, Zajednički istraživački centar, Znanstveni, tehnički i gospodarski odbor za ribarstvo, „Godišnje gospodarsko izvješće za 2022. o ribarskoj floti EU-a" (STECF 22 – 06), Virtanen, J. (urdnik), Guillen, J. (urednik), Prellezo, R.(urednik), Sabatella, E. (urednik), Ured za publikacije Europske unije, 2022.).

49 Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću – Provedba Uredbe o ZOT-u, COM(2023) 101.

50 kao što su Međunarodna komisija za očuvanje atlantskih tuna (ICCAT), Komisija za ribarstvo zapadnog i središnjeg Pacifika (WCPFC) i Komisija za tunu u Indijskom oceanu (IOTC).

National Jurisdiction", BBNJ). EU predvodi tzv. koaliciju velikih ambicija (koja okuplja 50 zemalja) i dat će sve od sebe da se 2023. postigne brz i ambiciozan dogovor. Imao je važnu ulogu i u sklapanju Sporazuma za sprečavanje nereguliranog ribolova na otvorenome moru u središnjem Arktičkom oceanu 2018. i Sporazuma WTO-a iz 2022. o zabrani određenih subvencija za ribarstvo. EU predvodi i nastojanja da se u Južnom oceanu uspostave nova velika zaštićena morska područja. Međunarodno vodstvo EU-a pomoglo je i osigurati napredak u borbi protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, u kojoj su ostvareni najbolji rezultati. Osim toga, sporazumi o partnerstvu u održivom ribarstvu sa zemljama izvan EU-a korisni su i za EU i za partnerske zemlje i njihovo stanovništvo. U novijim sporazumima o partnerstvu u održivom ribarstvu postoje klauzule o ljudskim pravima i bolje su integrirane potrebe lokalnog stanovništva.

Reformom ZRP-a iz 2013. uvedeni su novi alati za promicanje održive akvakulture. U kombinaciji s financijskim sredstvima EU-a oni su omogućili poboljšanje održivosti i konkurentnosti tog važnog sektora. Komisija je 2021. donijela nove strateške smjernice[51], a države članice su u skladu s njima prema potrebi ažurirale nacionalne strateške planove za akvakulturu.

Uredba o ZRP-u iz 2013. pruža stabilnost potrebnu sektoru ribarstva. Njezina okosnica i dalje su okolišna, socijalna i gospodarska održivost, učinkovita regionalna suradnja i znanstveno utemeljeno donošenje odluka. Ti su elementi sad važniji nego ikad zbog potrebe da se hrana proizvodi lokalno i da se smanje utjecaj na okoliš i emisija stakleničkih plinova. Obnova ribljih stokova iznad razine MSY-ja i dalje je temelj za postizanje tih ključnih ciljeva.

Međutim, potpunu provedbu ZRP-a i dalje otežava nekoliko problema. Nužna je brža strukturna transformacija da bi se smanjili utjecaji ribarstva i akvakulture na okoliš i klimu. To je potrebno kako bi se obnovio zdrav morski okoliš i postigla sigurnost opskrbe hranom te kako bi se sektoru pomoglo da postane otporniji, poveća energetsku učinkovitost i brzo pridonese klimatskoj neutralnosti. Zahvaljujući tome postići će se uštede na troškovima goriva i napredak u području zelene energije.

U ovoj se Komunikaciji upućuje na niz posebnih elemenata ZRP-a, u kojima je potrebno ojačati provedbu i/ili su potrebne daljnje procjene i promišljanje kako bi se osiguralo da sektor, društvo u cjelini i priroda mogu u potpunosti iskoristiti golemi potencijal te politike. Neki od tih elemenata detaljnije su obrađeni i u akcijskom planu za mora i inicijativi za energetsku tranziciju.

Oni se posebno odnose na:

- obvezu iskrcavanja i rezultirajuće troškove i koristi za društvo i ribare;
- doprinos provedbi zakonodavstva o okolišu i s njime povezanog sustava upravljanja;
- poboljšanje baze znanja i jačanje ekosustavnog pristupa, uzimajući u obzir društveno-gospodarske i okolišne ciljeve;
- budućnost profesije i generacijsku obnovu;
- iskorištavanje mogućnosti za istraživanja i financiranje koje pruža EU;
- raspodjelu kvota na nacionalnoj razini i transparentnost postupka;

[51] Vidjeti bilješku 30.

- okvir kapaciteta flote i njegovu važnost za strukturna ulaganja u plovila, među ostalim za potporu energetskoj tranziciji sektora;
- poboljšanje razvoja socijalnih pokazatelja radi veće pouzdanosti socioekonomskih izvješća na temelju kojih se pripremaju mjere za upravljanje ribarstvom i mjere očuvanja.

8. „PAKT ZA RIBARSTVO I OCEANE" KOJI UTIRE PUT ZA BUDUĆNOST

Nadovezujući se na napredak postignut od posljednje reforme 2013. godine, ZRP budućnosti je politika koja omogućuje i podupire: i. ribarstvo i akvakulturu u sinergiji s prirodom; ii. ribarska plovila i akvakulturna uzgajališta koja troše manje resursa i manje utječu na okoliš; iii. doprinos morskih prehrambenih proizvoda očuvanju sigurnosti opskrbe hranom te jačanju otpornosti i održivosti prehrambenih sustava u EU-u; te iv., ribare i uzgajivače u akvakulturi koji u svojem radu pronalaze ispunjenje, priznanje i ekonomsko blagostanje.

ZRP otporan na ono što donosi budućnost mora služiti ribarima i uzgajivačima u akvakulturi, koji dobivaju poticaje i potporu za inovacije i primjenu najnovije tehnologije. Zahvaljujući inovacijama ribolovne i poljoprivredne aktivnosti bit će učinkovitije i profitabilnije, čime će se osigurati opskrba hranom uz nisku razinu emisija ugljika i doprinijeti zdravlju oceana i voda te održivosti prehrambenog sustava. Bolja zaštita morskih ekosustava pomoći će nam i da se nosimo s neizbježnim utjecajem klimatskih promjena, npr. s morskim toplinskim valovima, promjenama u trofičkim uvjetima i zakiseljavanjem.

Plovila i ribogojilišta budućnosti bit će energetski znatno učinkovitija i okončati ovisnost sektora ribarstva i akvakulture o fosilnim gorivima. Bit će to plovila na čist i energetski neutralan pogon koja se napajaju energijom i gorivima iz obnovljivih izvora, što će biti doprinos rješavanju problema klimatskih promjena i onečišćenja na moru. Plovila će biti i selektivnija, a ribolov učinkovitiji zahvaljujući najnovijim tehnologijama za precizni ribolov. Naposljetku, ZRP će podupirati ribare budućnosti koji će upotrebljavati održive ribolovne alate, biti agilniji u suočavanju s klimatskim promjenama, gubitkom bioraznolikosti i promjenama na moru i sposobni privremeno prijeći na druge aktivnosti plavog gospodarstva i javne usluge radi smanjenja pritiska na riblje resurse. Ribarstvo će biti inovativno i sigurno te će pružati dragocjene usluge upravljanja morem.

Za početak, nužno je osigurati ispravnu provedbu postojećih propisa tako da svi podaci, znanje i input budu dostupni za razmatranje sa svim relevantnim dionicima. Kako je detaljno opisano u radnom dokumentu službi Komisije priloženom ovoj Komunikaciji, dionici intenziviraju suradnju da bi ostvarili ciljeve ZRP-a i otvorili put za buduću korisnu suradnju.

Opsežno savjetovanje s dionicima provedeno radi pripreme ove Komunikacije jasno je pokazalo da samo ribarstvo i akvakultura kojima se upravlja u duhu suradnje i povjerenja između javnih tijela na svim razinama – znanstvene zajednice, ribara, uzgajivača u akvakulturi i njihovih organizacija te civilnog društva – mogu ostvariti ambiciozne rezultate kad je riječ o održivosti i profitabilnosti.

S obzirom na navedeno Komisija poziva države članice, dionike u ribarstvu i znanstvenu zajednicu da joj se pridruže u „Paktu za ribarstvo i oceane" i time potvrde zajedničku predanost potpunoj provedbi postojeće politike te pridonesu nužnom promišljanju i procjenama određenih elemenata ZRP-a. To će pridonijeti raspravi između onih koji

upravljaju ribarstvom i dionika o prilagodbi politike kako bi bila spremna za promjene koje donosi budućnost, u smislu socijalne i okolišne otpornosti.

Pakt će se temeljiti na sljedećim načelima:

- potpuna **usklađenost s postojećim pravilima** kako bi se osiguralo da se ribarstvo odvija na održivoj razini i kako bi se znatno smanjili negativni učinci na morske ekosustave;
- veća **transparentnost** u upravljanju i odlučivanju kako bi svi relevantni dionici bili uključeni u proces i imali potpune informacije o tim pravilima;
- **poboljšano upravljanje,** uže povezano s drugim područjima politika radi razvoja holističkog pristupa koji se bavi i drugim pritiscima na morski okoliš, te postizanjem daljnjeg napretka u suradnji EU-a s trećim zemljama kako bi se osigurali jednaki uvjeti za sve;
- **priznavanje uloge ribara kao „čuvara mora”** i osiguravanje okvira koji podupire socioekonomsku otpornost, okolišnu održivost i generacijsku obnovu tog sektora;
- **pristup okrenut budućnosti, zahvaljujući većem broju istraživanja i inovacija**, što sektoru omogućuje da pridonosi klimatskoj neutralnosti (među ostalim „plovilima budućnosti” i održivijim ribolovnim alatima i tehnikama), olakša razvoj preciznog ribolova, osmisli zanimanje ribara budućnosti i prikuplja podatke potrebne za budući razvoj politika.

Aktualna zajednička ribarstvena politika, zajedno s mjerama koje proizlaze iz ove Komunikacije, iz akcijskog plana za mora i iz inicijative za energetsku tranziciju, omogućuju budući veći angažman i ulaganja. Pakt za ribarstvo i oceane poziv je na blisku suradnju kako bi se provela potrebna poboljšanja u kratkoročnoj provedbi ZRP-a i otvorila nova faza rasprave među svim dionicima u ribarstvu. On je poziv na prilagodbu politike, ako treba, kako bismo se lakše nosili s novim izazovima i situacijama te kako bismo izgradili uzajamno razumijevanje o tome kamo želimo ići. Ako svi dionici udruže snage i odrade svoj dio posla, ZRP će pomoći u optimizaciji upravljanja i donijeti kolektivne dobiti kao odgovor na sve veće izazove s kojima se suočavaju ribarstvo i akvakultura, morski ekosustavi i obalne zajednice.